

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

КРУГЛОГО СТОЛУ

«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

DOI:

Гурін Руслан Сергійович,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри психології

Національний університет «Одеська юридична академія»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8552-0878>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Актуальність дослідження пов'язана з реалізацією Концепції розвитку освіти в Україні (2015–2025 рр.) та Єреванського (2015), Паризького (2018), Римського (2020) комюніке, в яких наголошено на підготовці конкурентоспроможних фахівців на різних освітніх рівнях. З іншого боку, реформування системи вищої освіти в Україні пов'язано з активним пошуком інноваційних методів, засобів і підходів у навчанні майбутніх фахівців, психологів зокрема.

Зважаючи на те, що теоретико-методологічною базою дослідження є праці таких вчених, як: В. Андрущенко, В. Кремень та ін. (філософські основи гуманізації освіти); І. Бех, О. Пехота, О. Савченко, В. Синьов та ін. (концепція особистісно зорієнтованої освіти); Н. Бібік, С. Максименко, О. Пометун, О. Романенко, М. Савчин, М. Сметанський, Д. Супрун, Р. Хмелюк, М. Шеремет та ін. (методологічні та методичні основи професійного становлення здобувачів вищої освіти та різні аспекти професійної підготовки майбутніх психологів) вивчення особливостей викладання психолого-педагогічних дисциплін за освітньо-професійною програмою «Юридична психологія» залишається відкритим та не викликає сумніву.

Спираючись на наукові доробки вищезазначених вчених встановлено, що одним із напрямів покращення якості вищої освіти вважається використання практико-орієнтованого, діяльнісного та інтегративного підходів у підготовці майбутніх фахівців, що відкриває перспективи для різноаспектних студій.

Розглядаючи практико-орієнтований підхід слід зауважити на тому, що майбутній психолог виступає носієм певної системи компетентностей, що реалізуються в діях. Цей досвід допомагає реалізувати практичну діяльність, яка реалізується в:

психологічній експертизі, психологічній допомозі під час судових процесів, розслідуванні злочинів, під час судових переговорів і медіації, аналізі свідчень тощо [1]. У межах практико-орієнтованого підходу до пізнання сутності викладання психолого-педагогічних дисциплін цей процес відбувається як сходження від конкретного факту навчальної діяльності, яка здійснюється майбутнім психологом та конкретним викладачем до розуміння його світогляду і цінностей, що відображені в методології його діяльності, відтворюваних в нормах соціальної взаємодії викладача та здобувачів вищої освіти.

Розглядаючи сутність діяльнісного підходу, слід зауважити на висновках авторського колективу (Л. Кушнір, Л. Кібенко, І. Горячок), в якому автори встановили, що його використання під час організації змішаного навчання здобувачами вищої освіти здійснюється як система переходів від навчальної діяльності – (лекція, аудиторне заняття чи семінар за допомогою Zoom, GoogleMeet) до навчально-професійної (тренінг, курсова робота, проєктні завдання), а потім – до реальної професійної діяльності [3]. Це дає можливість стверджувати, що, по-перше, діяльнісний підхід базується на ідеї, що навчання є процесом активної діяльності, а не пасивного засвоєння інформації. Основним акцентом цього підходу є те, що здобувач вищої освіти виступає не просто спостерігачем, а активним учасником навчального процесу. Він займається певною діяльністю, що сприяє глибшому і більш осмисленому засвоєнню знань і вмінь. По-друге, запровадження цього підходу у професійну підготовку майбутніх психологів сприяє усвідомленню ними актуальності вивчення психолого-педагогічних дисциплін.

Під час вивчення інтегративного підходу встановлено, що він дозволяє здійснювати діяльність на рівні системних внутрішньо-предметних відносин, аналізувати і синтезувати окремі процесуальні та функціональні складові навчання. В аспекті дослідження слушним є висновки І. Козловської, в яких авторка накреслила наголошує, що цей підхід є поєднанням різних теорій, дисциплін чи методів для комплексного розв'язання проблеми, враховуючи різноманітність аспектів і точок зору. Такий підхід дозволяє досягти більш збалансованого та всебічного розуміння складних явищ

і процесів. Основні риси інтегративного підходу полягають у: міждисциплінарності, системності, гнучкості, комплексності [2].

Отже, резюмуючи вищезазначене, доходимо висновків, що зробивши фокус на охарактеризованих методологічних підходах маємо можливість окреслити шляхи оптимізації професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Юридична психологія», розробляти структурні й експериментальні моделі, реалізовувати психолого-педагогічні умови в педагогічному процесі, виявляти системоутворювальні принципи та способи їхньої реалізації в університетській освіті та ін. Подане теоретичне дослідження не вичерпує всієї глибини вивчення особливостей викладання психолого-педагогічних дисциплін за освітньо-професійною програмою «Юридична психологія». Перспективними напрямками наукового пошуку вважаємо визначення педагогічних умов до відповідних дисциплін, які впливатимуть на якісну підготовку майбутніх психологів.

Список використаних джерел

1. Антонова О. Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя. Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во Рута, 2016. С. 262–285.
2. Козловська І. М. Теоретичні та методичні основи інтеграції знань учнів професійно-технічної школи: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2004. 21 с.
3. Кушнір Л., Кібенко Л., Горячок І. Діяльнісний підхід при організації змішаного навчання здобувачів освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2023. Випуск 91. DOI: 10.31392/NPU-nc.series5.2023.91.29

Ключові слова: майбутній психолог, практико-орієнтований, діяльнісний, інтегративний підходи.

Keywords: future psychologist, practically-oriented, activity, integrative approach.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	3
Азаркіна Олена Володимирівна ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРА СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ.....	5
Базилевіч Марія Олексіївна СОЦІУМ ЯК ФОРМОТВОРЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ.....	9
Балтаджи Поліна Миколаївна ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДІАЛОГУ	13
Боделан Марина Володимирівна ВПЛИВ КОГНІТИВНИХ УПЕРЕДЖЕНЬ НА СВІДЧЕННЯ СВІДКІВ	15
Бордан Ольга Дмитрівна ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГІВ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ ІЗ ДІТЬМИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	17
Герашенко Олександр Сергійович СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ.....	22
Горбачевський Іван Віталійович ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ПРАВОВУ СВІДОМІСТЬ ОСОБИСТОСТІ.....	24
Гурін Руслан Сергійович ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ».....	27
Деменнікова Ольга Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	30
Дизова Маргарита Сергіївна МЕХАНІЗМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	34
Джежжик Ольга Володимирівна РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ» В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ».....	37